

Fremmede arter

Liv Ingrid Kravdal, klima- og miljøvern avdelingen

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Program

- 12:00 «Nytt og nyttig», Årets prosjekter på fremmede karplanter og økonomisk støtte til kommunene
Liv Ingrid Kravdal, Statsforvalteren i Oslo og Viken
- 12:30 **Arbeidet med signalkreps og fremmede fisk**
Terje Wivestad, Statsforvalteren i Oslo og Viken
- 12:50 Pause
- 13:00 **Kartlegging og bekjempelse av fremmede plantearter i Ås kommune: Metoder og resultater**
Siri Gilbert, miljørådgiver i Ås kommune
- 13:20 **Arbeidet med fremmede arter i Indre Østfold kommune med fokus på kjempespringfrø og kjempebjørnekjeks**
Marit Ness Kjeve, miljørådgiver landbruk i Indre Østfold kommune
- 13.40 **Fremmede arter langs riksveg**
Grete Sponga, senioringeniør i Statens vegvesen
- 14.00 Felles lunsj

«Nytt og nyttig» - Arbeidet med nasjonal tiltaksplan

- Nasjonal tiltaksplan mot fremmede arter
 - Lansert 20. august 2020
 - 2020-2025
- Flere arter er kost-nyttevurdert, blant annet russesvalerot, strandkarse, platanlønn, gravmyrt og flere mispler
- Regionale handlingsplaner
 - Steg 1 - Tiltaksplan for karplanter

Foto: Bekjempelse av fremmede skadelige organismer, tiltaksplan 2020-2025 (forside)

«Nytt og nyttig» - Helhetlig plan for Oslofjorden

Foto: Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv (forside)

- 63 tiltak fordelt på flere innsatsområder
 - Innsatsområde 4: Ivareta sårbare arter, utvalgte naturtyper og kulturminner
- T 26: «*Styrke arbeidet med fjerning av fremmede arter som for eksempel stillehavsøsters og mink i henhold til gjeldende handlingsplaner*»
- Stillehavsøsters: Ålegrasenger og bløtbunnsområder med A-verdi prioriteres

«Nytt og nyttig» - Hagevettregler

Foto: Gravmyrt. . Fotograf: Gunnar Bjar, Statsforvalteren i Oslo og Viken

- Hagevettregler utformet av Miljødirektoratet 2021
- Ta vare på naturen med fire hagevettregler:
 1. Bli kjent med hagen din
 2. Unngå at plantene rømmer
 3. Kast hageavfallet ditt riktig
 4. Ikke del planter ukritisk med andre
- Mer info:
<https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2021/juli-2021/ta-vare-pa-naturen-med-fire-hagevettregler/>

«Nytt og nyttig» - Felthåndbok – Gjenkjenning i felt

Foto: Forside av håndboken «Fremmede arter – gjenkjenning i felt»

- Felthåndbok snart klar til bruk
- Papirversjon (A6) og digital
- Mulighet for supplering med flere arter senere

«Nytt og nyttig» - Bekjempelse av fremmede arter og kantsone langs vassdrag

- Vannressursloven § 11
«Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr.»
- Mål å opprettholde en robust flersjiktet kantsone
- Dispensasjonssaker behandles hos Statsforvalteren
- Generell huskeregel:
 - Brennesle, takrør, ettårige planter → OK
 - Busker, kratt og trær → mer komplisert, send oss bilder og spør

«Nytt og nyttig» - Bekjempelse av fremmede arter og kantsoner langs vassdrag

Foto: Kjempespringfrø. Eli Fremstad/CC BY 4.0

- Ikke en enkel sak å få en dispensasjon – bør finne andre løsninger
- God kontakt med grunneier ved søknad om dispensasjon
- Kontaktperson: Håvard Hornnæs (fmoshho@statsforvalteren.no)

Når folk seier at ein ikkje må **kaste barnet ut** med badevatnet, handlar det om at ein ikkje må bli så overivrig når ein kvittar seg med noko som er uønskt eller har liten verdi, at ein òg vrakar det som er av verdi. 9. nov. 2017

«Nytt og nyttig» - Ny fremmedartsliste 2023

Foto: Kjempebjørnekjeks. Fotograf: Gunnar Bjar, Statsforvalteren i Oslo og Viken

- Nytt i fremmedartslista 2023:
 - Økt fokus på dørstokkarter (horisontskanning)
«Godt over 800 nye dørstokkarter blir vurdert i denne runden, mot 319 arter i 2018.»
 - Risikovurdering av regionalt fremmede arter
 - Risikovurdering av bruksarter
- 2022: Risikovurdering av >2600 arter
- Nyåret 2023: Offentlig ettersyn
 - «Vi oppfordrer alle som har relevant, utfyllende informasjon om arter, til å bidra med denne.»

Økonomisk støtte til kommunene 2022

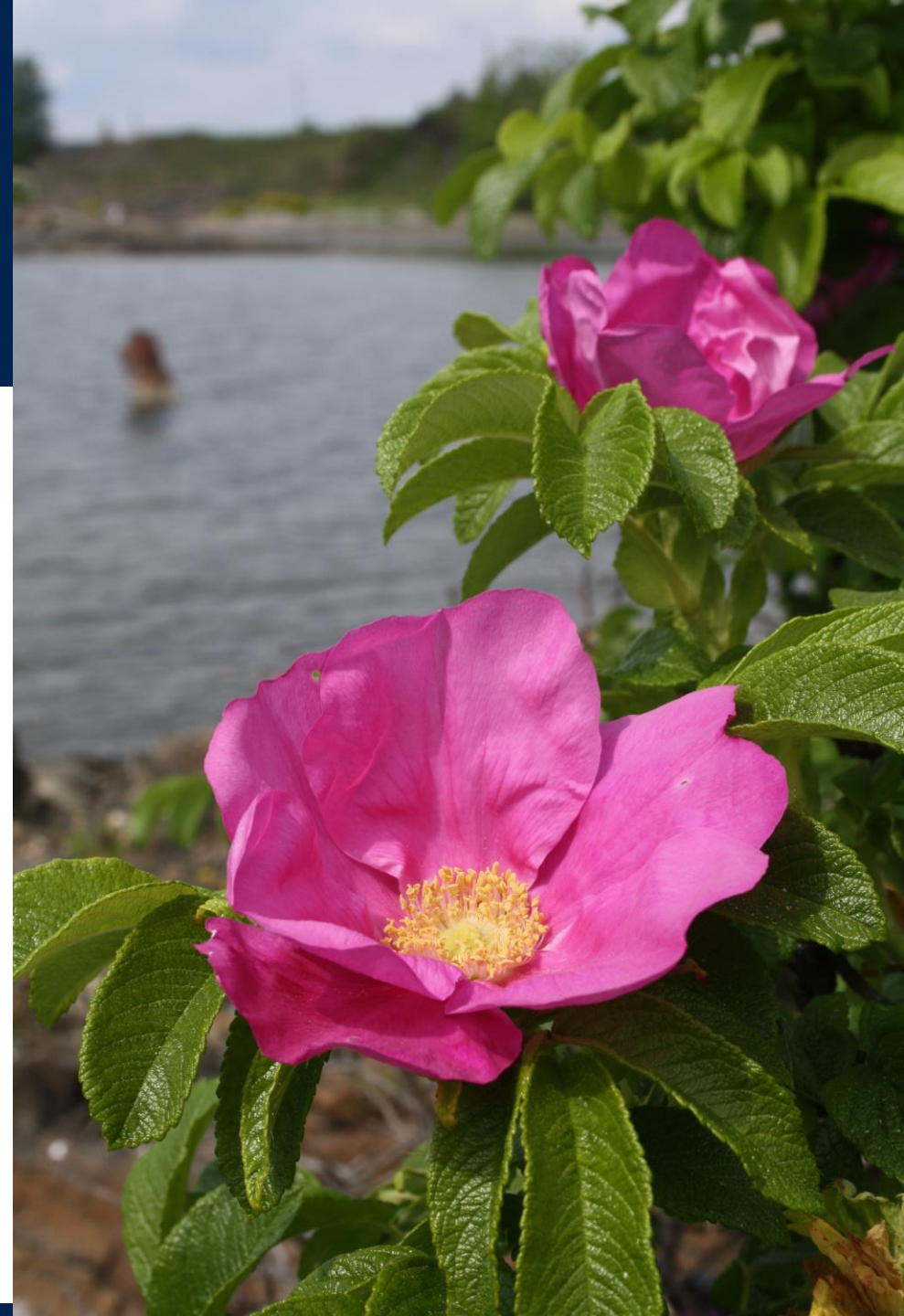
- Nytt opplegg fra i år der kommunene sendte inn innspill på høsten
- Alle artsgrupper, men først og fremst karplanter
- 15 kommuner sendte inn innspill
- Prosjekter som ble meldt videre:
 - Det aller meste basert på innspill fra kommunene (de fleste innspillene oppfylte minst ett kriterium)
 - Minimumskrav at minst ett kriterium var oppfylt

Kriterier:

- Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.
- Tiltak som har fokus på tidlig innsats, for eksempel:
 - tiltak mot forekomster der det er en stor sannsynlighet for å fjerne arten i et område/regionen.
 - tiltak mot arter som er i utkanten av sitt utbredelsesområde
 - nye forekomster i regionen
- Samkjørte tiltak, for eksempel:
 - tiltak som støtter oppunder arbeid i verneområder og vil bidra til å redusere spredning inn i verneområder
 - på tvers av fylkesgrenser
 - samarbeid mellom ulike etater

Økonomisk støtte til kommunene 2022

- Prosjekter som ikke ble meldt videre
 - Generell kartlegging uten tilknytning til trua naturtyper
 - Bekjempelse av alle kjente forekomster med kjempebjørnekjeks og parkslirekne
 - Kjempespringfrø langs vassdrag uten direkte tilknytning til trua arter/naturtyper
 - Bekjempelse av flere arter uten tilknytning til trua arter/naturtyper
- Tildelt 1,79 mill. til fremmede karplanter

Årets prosjekter – Kjempespringfrø

- Flest innspill om kjempespringfrø
- 2 store prosjekter, hovedsakelig langs vassdrag
 - Langs bekker som leder til vernede våtmarksområder
 - Langs bekker med trua naturtyper/arter, samt bekker som leder til øvrige verneområder
- Omfatter mindre mengder andre arter
- Ikke alle prosjekter meldt videre

Foto: Kjempespringfrø. Nils Valland/[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Årets prosjekter – Alarmarter og russesvalerot

- Alarmarter: Bekjempe alle forekomster
 - Boersvineblom
 - Skunkkala
- Russesvalerot i Oslo og Nesodden

Foto: Russesvalerot. Liv Ingrid Kravdal, SFOV

Årets prosjekter – Kanadagullris i utvalgte områder

- Bekjempet på Jeløya og Hvaler siden 2015
- Isolerte øyer – større sjanse for suksess

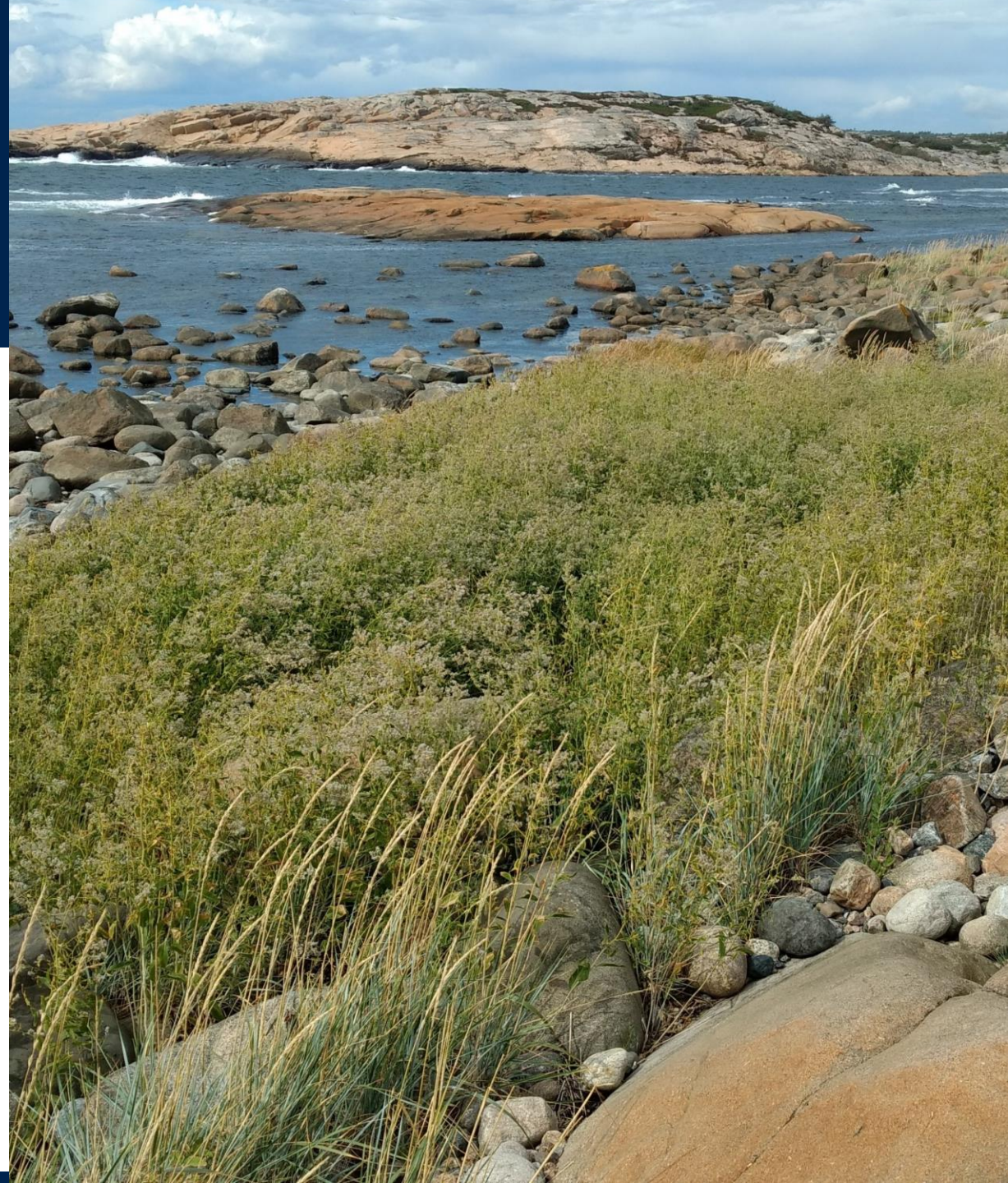
Foto: Kanadagullris. Oddvar Pedersen/[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Årets prosjekter – Kuletistel og strandkarse i Indre Oslofjord

- Prosjektet startet i Oslo og Bærum, nå utvidet
- Bekjempelse og kartlegging
- Tett mellom verneområder og trua arter/naturtyper i dette området

Foto: Strandkarse. Fotograf: Gunnar Bjar, Statsforvalteren i Oslo og Viken

Årets prosjekter – Diverse fremmede arter i trua naturtyper

- Eks. slåttemark, åpen grunnlendt kalkmark og strandeng
- Arter som bekjempes er bl.a. grav-/sibirbergknapp, kanadagullris og rynkerose
- Kan alternativt søkes om tilskudd til trua arter/naturtyper

Foto: Dragehode omringet av sølvarve/filtarve på Nakholmen. Fotograf: Liv Ingrid Kravdal, SFOV

Ny kontaktperson for fremmede karplanter og stillehavsøsters fra juni fram til våren 2023:

- Hanna Utseth – hauts@statsforvalteren.no

Foto: Gravbergknapp i blomst.
Fotograf: Øystein Røsok, Statsforvalteren i Oslo og Viken

Liv Ingrid Kravdal

Seksjon for naturforvaltning lavland og kyst
liikr@statsforvalteren.no
Tlf. 69 2 475 59

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Facebook [sfov.no](https://www.facebook.com/sfov.no)

Nettside statsforvalteren.no/ov